

з структурних компонентів професійної підготовки, вибір викладачами навчальних дисциплін, необхідних для встановлення міжпредметних зв'язків; структурування навчальної інформації, отриманої на основі інтегративного підходу; аналіз та оцінку результатів міжпредметного навчання.

Розробка і впровадження в процесі професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів навчальних курсів, побудованих на міжпредметній основі, є важливою умовою успішного вирішення зазначеної проблеми. Побудова навчальних курсів на інтегративній основі, визначається найбільш доцільним системним підходом до побудови таких навчальних курсів, які б забезпечували взаємозв'язок теоретичної та практичної підготовки вчителя, розвиток професійного досвіду та вміння його використовувати в шкільній практиці.

ЛІТЕРАТУРА

1. Боднар В. Філософія стандартизації змісту професійної освіти вчителя початкової школи в умовах двоциклової підготовки у ВНЗ / В. Боднар // Початкова школа. – 2012. – № 12. – Ч II. – С. 3.
2. Гончаренко С.У. Проблеми гуманітаризації змісту шкільної освіти / С.У. Гончаренко // Педагогіка і психологія. – 1999. – № 4. – С. 17–25.
3. Кремень В.Г. Підвищення ефективності вищої освіти і науки к дієвого чинника суспільного розвитку та інтеграції в Європейське співтовариство / В.Г. Кремень // Проблеми підготовки сучасного вчителя. – № 6. – К.: Вища школа, 2003. – С. 23–24.
4. Линенко А.Ф. Готовність майбутнього вчителя до педагогічної діяльності / А.Ф. Линенко // Педагогіка і психологія. – 1995. – № 1. – С. 12–13.

Рабійчук Сергій
(Хмельницький)

ЗНАЧЕННЯ ОСОБИСТОСТІ ПЕДАГОГА У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ЦІННОСТІ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ МОЛОДІ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ

Важливим елементом світогляду кожної людини є ціннісні орієнтації, які в своїй основі визначають світоглядні, моральні, естетичні та етичні переконання і, зокрема формують основи здорового способу життя.

Для визначення позитивної та необхідної якості особистісного духовного буття поняття «цінність» використав в своїх працях Г. Рікерт, який стверджував, що головні основи цінності слід шукати у людській свідомості [5, с. 22–28].

Прояв цінностей відбувається через емоції і почуття забезпечуючи оптимальне існування людини, оскільки «має цінність лише пережите в почуттях» [2, с. 322].

Численні дослідження спрямовані на визначення ролі цінностей у духовному житті особистості та суспільства. Саме тому, особливої актуальності набуває проблема вивчення природи та реалізації цінностей у життєдіяльності конкретних особистостей, зокрема людей з особливими потребами, а також системи їх відновлення і реалізації.

Поведінка людини, форми та способи її діяльності залежать від сенсожиттєвих установок, які зумовлені певним культурним середовищем. Алгоритм діяльності та вчинків регулюється культурою, тому важливо діяти відповідно до її норми, враховуючи моральну суть діяльності і спрямовуючи її на добрі чи погані справи, тощо [4, с. 94].

Актуальність до питань здоров'я в останні роки стрімко підвищилась. Брак вітамінів і мікроелементів в раціоні харчування, неблагополучна екологія, неправильний режим дня, конфліктні ситуації, не коректне ставлення до людей з особливими потребами – деформують психіку молодої людини. Саме тому в сучасних умовах держава та вищі навчальні заклади мають забезпечувати охорону здоров'я студентської молоді з особливими потребами.

Останнім часом підвищилась кількість факторів які раніше не створювали проблем для педагогів, батьків, молоді. З кожним роком підвищуються навчальні навантаження, вільний час частіше віддається для перегляду відеофільмів та комп'ютерних ігор, що призводить до гіподинамії, порушення осанки, зору тощо.

Сьогодні спостерігається підвищення кількості юних курців, масове вживання підлітками пива, проблеми токсикоманії та наркоманії, раніше це все не носило такого масового характеру. На другий рівень вийшла проблема сексуальної поведінки підлітків, реально вирішувати яку виховні програми не в змозі.

Про погане здоров'я населення країни, і особливо підростаючого покоління, почали говорити на всіх рівнях. Освітня спільнота все більше усвідомлює, що саме педагог може зробити для здоров'я молоді з особливими потребами на багато більше ніж будь-хто.

Педагога потрібно навчити психолого-педагогічним технологіям, дозволяючи йому побудувати роботу на заняттях або на виховних годинах, щоб не наносити шкоди здоров'ю молоді, інтегрувати свої зусилля в загальну програму роботи навчального закладу, вибравши здоров'я одним з пріоритетів свого розвитку.

Незважаючи на очевидну актуальність проблеми, тематика здорового способу життя досі не була пріоритетною у вітчизняних психолого-педагогічних дослідженнях. Водночас, до-прикладу в Америці психологія здоров'я як нова галузь існує з кінця 70-х років, успішно вивчаючи взаємодію біологічних, психологічних і соціальних чинників, що впливають на здоров'я та хворобу. Там сьогодні кожний десятий психолог займається здоров'ям, і це дає стійкий економічний ефект. За 20 років існування профілактичних оздоровчих

програм в США тривалість життя збільшилась на 12 років, а смертність зменшилась на 40% від серцевих захворювань [3].

Щоб знайти шляхи допомоги людям, і передусім молоді, необхідно крім підвищення санітарної культури, пропаганди принципів здорового способу життя, проведення оздоровчих заходів, налагодити психологічну-педагогічну роботу з формування ставлення до здоров'я як до цінності, що займає пріоритетні позиції в ціннісній ієрархії молодого людини.

Зокрема дозвілля молоді виходить із завданням засвоєння ними досвіду старших, систематичного накопичення позитивних рис особистості. Дозвілля є тим критерієм, порівнюючи з яким, можна судити про раціональний і ефективний бюджет часу окремої особистості або групи молоді. Зміст є специфічним вимірником оптимального використання часу. Розуміння цього дасть змогу виокремити шляхи і засоби подальшого вдосконалювання позаурочної діяльності молоді з обмеженими можливостями, в майбутньому надасть змогу вирішити проблеми дозвіллевої діяльності в цілому.

Під учнівським дозвіллям розрізняють час особистої свободи людини, який не зв'язаний з навчальною і трудовою діяльністю, який створює умови для самостійного задоволення психологічно-педагогічних проблем, розрядки, в тому числі формування здорового способу життя, відкриває можливості самореалізації в різних видах діяльності і тим самим стає не рідко засобом для самореабілітації.

Вчинки людей впливають на суспільне життя, покращують або підривають засади існуючого ладу, прискорюють або гальмують суспільний прогрес, тому що володіють певною моральною природою. Ціннісні тлумачення людської діяльності мають визначений історичний характер та обумовленні суспільним життям.

Усвідомлення на державному рівні значущості профілактики, підтримки, збереження, та відновлення здоров'я людей з особливими потребами передбачає впровадження передусім соціальних та психолого-педагогічних досліджень. Шляхів підвищення у даній категорії людей усвідомлення цінностей здоров'я – здорового способу життя. Формування педагогами стійких психолого-педагогічних настанов на здоровий спосіб життя, сприяє підвищенню особистої відповідальності за власне здоров'я, що є природним фундаментом майбутньої професійної самореалізації, сімейного благополуччя, життєвого успіху, тощо.

ЛІТЕРАТУРА

1. Апанасенко Г. Л. Здоров'я, яке ми обираємо / Г. Л. Апанасенко. – К.: Т-во «Знання» УРСР, 1989. – 47с. – (Сер.8. Наука і життя; №5).
2. Дильтей В. Описательная психология / В. Дильтей // История психологии (10-е – 30-е гг. Период открытого кризиса) : тексты / под ред. П.Я. Гальперина, А.Н. Ждан. – 2-е изд. – М., 1992. – С. 319–346.

3. Коростелев Н. Б. Слогаемые здоровья / Реакция по-американски / Н. Б. Коростелев. – М.: Знание, 1990. – 188 с.

4. Очерки социальной философии : учебное пособие для высших учебных заведений / В.Д. Зотов, В.Н. Шевченко, К.Х. Делокаров [и др.]. – М. : Наука, 1994. – 208 с.

5. Риккерт Г. Науки о природе и науки о культуре / Г. Риккерт. – СПб. : [б. и.], 1911. – 321 с.

6. Углов Ф. Г. Береги здоровье и честь смолоду / Ф. Г. Углов. – М.: Педагогика, 1988. – 142 с.

Трутнева Юлія

(науковий керівник – професор Доброскок І.І.)

СОЦІАЛЬНО–ПЕДАГОГІЧНА ДОПОМОГА МОЛОДІ У СТРЕСОВИХ СИТУАЦІЯХ

Стрес у нашому житті відіграє чи не найпомітніше місце. У наші дні багато говорять про стрес, пов'язаний з адміністративною або диспетчерською роботою, із забрудненням навколишнього середовища, з фізичною напругою, сімейними проблемами чи смертю родича. За останні тисячоліття спосіб життя людини суттєво змінився. Проте основні фізіологічні реакції організму залишилися на тому ж рівні. Стрес (англ. stress – напруження) – стан напруженості – сукупність захисних фізіологічних реакцій, що настають в організмі тварин і людини у відповідь на вплив різних несприятливих факторів (стресорів) – холоду, голодування, психічних і фізичних травм, опромінення, крововтрати, інфекції тощо.

Технологія соціальної роботи з клієнтом – це сукупність знань про методи й засоби здійснення конкретних дій, сукупність прийомів та операцій, які реалізуються у визначеному порядку, певній послідовності, для досягнення певних змін у соціальному становищі і самопочутті клієнта. Діяльність соціального педагога з молоддю людиною, яка знаходиться в стресовому стані можна поділити на три етапи, які реалізуються у певній послідовності .

Перший етап – підготовчий. Цей етап включає вивчення ситуації в житті молодшої людини, яка призвела до виникнення стресу, встановлення контакту, знайомство, діагностику, планування тощо .

Вивчення ситуації, яка призвела до стресового стану молодшої людини включає збір інформації про ту соціальну ситуацію, яка склалася з людиною на час початку роботи з нею соціального працівника, причини й фактори, що передували їй і через деякий час зумовили виникнення стресу або сприяли цьому.

Вивчення ситуації, зазвичай, охоплює інформацію стосовно самої молодшої людини, її найближчого оточення (членів сім'ї, близьких родичів, друзів, людей, з якими вона найбільше спілкується в процесі навчання, роботи,